

plėtojant ESIF finansinių priemonių taikymą

Sanglaudos fondas

Finansinės priemonės

Sanglaudos fondo bendrai finansuojamos finansinės priemonės – tai darnus ir efektyvus būdas investuoti į Europos Sąjungos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimą. Jomis remiama transeuropinio transporto tinklo plėtra, energetikos ar transporto projektai, kurie sukuria teigiamą poveikį aplinkai, o kartu sudaromos galimybės sugrąžintas fondų lėšas investuoti dar kartą.

Sanglaudos fondo (SF) – vieno iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESIF) – parama teikiama transeuropinio transporto tinklo plėtrai ir energetikos ar transporto investicijoms, kurios teigiamai veikia aplinką didinant energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančios energijos naudojimą, vystant transportą ir remiant įvairairūšį transportą.

SF lėšos siekia 63 mlrd. EUR 2014–2020 m. laikotarpiu. Ši parama teikiama toms valstybėms narėms, kurių bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) vienam gyventojui yra mažesnės kaip 90 proc. ES vidurkio. 2014–2020 m. Sanglaudos fondo parama teikiama Bulgarijai, Kroatijai, Kiprui, Čekijai, Estijai, Graikijai, Vengrijai, Latvijai, Lietuvai, Maltai, Lenkijai, Portugalijai, Rumunijai, Slovakijai ir Slovėnijai.

2007–2013 m. finansinės priemonės nebuvo remiamos iš Sanglaudos fondo. Visgi, įvertinus finansinių priemonių teikiamą naudą, naujuoju laikotarpiu jos bus remiamos ir iš SF.

Finansinės priemonės

- lėšos sugrįžta atgal į biudžetą;
- lėšų srautas yra atsinaujinantis, t. y. sugrąžintos lėšos gali būti investuojamos iš naujo toje pačioje srityje;
- tinka finansiškai gyvybingiems projektams, t. y. tokiems, kurie, tikėtina, generuos pakankamai pajamų, kad galėtų lėšas grąžinti;
- sudaro galimybes pritraukti finansavimą iš kitų šaltinių, taip pat ir privačių, bei taip padidinti investicijas ypač tuose sektoriuose ar srityse, kuriose susiduriama su finansavimo prieinamumo iššūkiais;
- gali būti teikiamos paskolų, garantijų ar investicijų į nuosavą kapitalą forma;
- gali remti pasiūlos pusę ir taip prisidėti prie rinkos plėtros;
- gali būti derinamos su subsidijomis;
- gali būti valdomos nacionalinių ar regioninių bankų, tarptautinių organizacijų tokių kaip Europos investicijų bankas ar Europos investicijų fondas, finansinių tarpininkų ir vadovaujančiųjų institucijų (tik paskolų ir garantijų atveju).

Finansinės priemonės gali būti bendrai finansuojamos iš Sanglaudos fondo **įgyvendinant ES valstybių narių programų, finansuojamų iš SF lėšų, investavimo prioritetus**. Finansinės priemonės gali būti naudojamos daugeliu atveju, **nustatčius rinkos trūkumus**, t. y. kuomet bankų finansavimas nėra prieinamas ir (arba) privatus sektorius neinvestuoja.

Finansinės priemonės gali prisidėti siekiant šių SF investavimo prioritetų:

- skatinti energijos, gaunamos iš atsinaujinančių išteklių, gamybą, paskirstymą ir naudojimą;
- skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir pažangų energijos valdymą;
- investuoti į atliekų ir vandens sektorius;
- gerinti miestų aplinką, įskaitant apleistų pramoninių miestų rajonų išvalymą;
- remti įvairiarūšę bendrą Europos transporto erdvę;
- kurti ir tobulinti aplinką tausojančias, taip pat mažai triukšmo skleidžiančias ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias transporto sistemas ir taip skatinti tvarų regionų ir vietos judumą;
- kurti ir atkurti visa apimančią, sąveikų ir kokybišką geležinkelių, vidaus vandens ir jūrų transportą, įvairiarūšio transporto sistemas, jų sąveikumą.

Gali būti įgyvendinamos įvairios SF remiamos finansinės priemonės:

- **Paskolos** gali būti teikiamos tose srityse, kur įprastas rinkos skolinimas (pavyzdžiui, iš bankų) neprieinamas, arba gali būti teikiamos palankesnėmis sąlygomis nei įprastai rinkoje – taikant mažesnę palūkanų normą, ilgesnį grąžinimo terminą ar nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Pavyzdžiui, paskolų, kurioms nustatytas ilgas grąžinimo laikotarpis, lėšos gali būti nukreiptos pagerinti geležinkelių infrastruktūrą, taip sumažinant kelionės trukmę, arba gali būti skirtos atnaujinti vidaus vandenių kelius ir padidinti transportavimo upe pralaidumą.
- **Garantijos**, kuriomis skolintoji užtikrinama, kad suteiktas kapitalas bus grąžintas tuo atveju, jei paskolos gavėjas tampa nepajėgus paskolą grąžinti. Tai atveria galimybes skolintis iš komercinių finansavimo šaltinių toms investicijoms, kurios laikomos labai rizikingomis. Pavyzdžiui, energijos taupymo paslaugų teikėjas (ETPT – energijos taupymo paslaugų teikimo bendrovė, kuri specializuojasi energetikos sprendimuose ir inovatyviuose finansavimo metoduose) gali būti įtrauktas keičiant gatvių apšvietimą siekiant sumažinti elektros energijos suvartojimą, pritaikyti aplinką tausojančias technologijas ir sumažinti valdymo kaštus.
- **Investicijos į nuosavą kapitalą** – investicijos į įmonės kapitalą investuotojui perleidžiant visą arba dalį įmonės ar investicinės priemonės nuosavybės. Tokiu būdu investuotojas turi galimybę kontroliuoti įmonės veiklą ir uždirbti iš įmonės pelno. Investicijų grąža priklauso nuo verslo augimo tempų ir pelningumo, ji gaunama investuotojui pardavus įsigytas įmonės akcijas kitam investuotojui arba atliekant pirminį viešą akcijų siūlymą. Investicijos į nuosavą kapitalą tinkamiausios aukštesnės rizikos veikloms tokioms kaip statybos, pavyzdžiui, tunelių ar tiltų, projektai, kurių atveju dalis kaštų gali būti padengta lėšomis iš mokesčių.

Finansinės priemonės gali būti derinamos su subsidijomis ir kitomis paramos formomis. Dažnu atveju dar prieš pritraukiant investicijų fondus būtina tinkamai pasiruošti investicijų įgyvendinimui, todėl iš SF taip pat gali būti remiama konsultacinė ir kita pagalba.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš SF, gali reikšmingai paskatinti ilgalaikę plėtrą vystant ir remiant pasiūlos pusę, stimuliuojant ir remiant ekonomiškai gyvybingus projektus ir atveriant naujas galimybes rinkoje. Jos taip pat gali sukurti platesnes galimybes investuotojams ir finansiniams tarpininkams. Finansavimo šaltinių prieinamumas paprastai reikalauja didesnių kaštų ir yra sudėtingesnis mažiau išsivysčiusiose valstybėse narėse. Vis dėlto tokie projektai tampa patrauklesni finansinėse priemonėse dalyvaujant viešajam sektoriui ir užtikrinant rizikos dalijimąsi.

Daugiau informacijos

Daugiau informacijos apie finansines priemones ir sanglaudos politiką:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

ESIF programų finansinių priemonių gairės vadovaujančiosioms institucijoms:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informacija apie finansinių priemonių ex ante vertinimo metodiką:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Konsultacinės pagalbos dėl ESIF finansinių priemonių platforma,
„fi-compass“ svetainė:

<http://www.fi-compass.eu/>

Europos struktūrinių ir investicijų fondų teisės aktai:

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/legislation/regulations/

Daugiau informacijos apie Sanglaudos fondo reglamentą:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg